

Суратчаласаи №03
маҳфили илмии донишҷӯён

аз 19.11.2025

ш. Душанбе

Кафедраи информатикаи амалӣ дар иқтисодиёт, маҳфили илмии донишҷӯён бо номи барномасозони ҷавон дар соли таҳсили 2025-2026

Санаи ташкили маҳфили илмии донишҷӯён: 19.11.2025

Роҳбари маҳфили илмии факултет: мовини декан оид ба илм, муаллими калон Мирзоқурбонов Н. тел. +992710919191

Раиси маҳфили илмии донишҷӯён дар кафедра: роҳбари маҳфили ассистентон Нусратуллозода Н.Н.

Иштирок доштанд: роҳбари маҳфили илмии факултет Мирзоқурбонов Н. роҳбари маҳфили илмӣ дар назди кафедра ассистентон Нусратуллозода Н.Н. н.и.и., дотсент Давлатов Б., ассистент Султонхайдаров С.И. ассистент Эгамов С.Х., ва аъзоёни маҳфили илми донишҷӯёни факултет.

МАВЗҶИ ҶАЛАСА:

1. Истифодаи технологияи рақамӣ дар соҳаи иқтисодиёт

Дар шароити иқтисодиёти муосир, ки бо ҳаҷми бузурги маълумот, суръати баланди тағйирот ва рақобати шадид тавсиф меёбад, истифодаи технологияҳои иттилоотӣ аҳамияти махсус пайдо намудааст. Яке аз воситаҳои муҳим дар ин самт таҳияи барномаҳои компютерӣ барои ҳалли масъалаҳои иқтисодӣ мебошад. Барномаҳои иқтисодӣ ба корхонаҳо, ташкилотҳо ва муассисаҳои давлатӣ имкон медиҳанд, ки қарорҳои асоснок қабул намуда, самаранокии фаъолияти худро баланд бардоранд.

Донишҷӯи курси 4-юми 1-251200 Тилабов Н. дар мавзӯи «Таҳияи барномаҳои компютерӣ барои ҳалли масъалаҳои иқтисодӣ» бо роҳбарии Темурбекова С.Д. баромад намуд. Барномаҳои компютериҳои иқтисодӣ маҷмӯи воситаҳои нармафзорие мебошанд, ки барои таҳлил, банақшагирӣ, ҳисобу китоб ва пешгӯии равандҳои иқтисодӣ истифода мешаванд. Ин барномаҳо метавонанд масъалаҳои гуногун, аз ҷумла баҳисобгирии молиявӣ, таҳлили бозор, идоракунии захираҳо, моделсозии иқтисодӣ ва оптимизатсияи қарорҳо ҳал намоянд. Истифодаи чунин барномаҳо хатогиҳои инсонро коҳиш дода, суръат ва дақиқии коркарди маълумотро афзоиш медиҳад.

Самтҳои асосии истифодаи барномаҳои иқтисодӣ

Яке аз самтҳои муҳим таҳияи барномаҳо барои баҳисобгирии молиявӣ ва муҳосибӣ мебошад. Бо ёрии ин барномаҳо ҳисоботи молиявӣ, назорати даромад ва хароҷот, ҳисобкунии андоз ва музди меҳнат ба таври автоматӣ анҷом дода мешавад. Ин раванд шаффофияти молиявиро таъмин намуда, қабули қарорҳои идоракуниро осон мегардонад.

Самти дигар таҳлили иқтисодӣ ва оморӣ мебошад. Барномаҳои компютерӣ метавонанд маълумоти зиёди оморино таҳлил намуда, тамоюлҳо ва қонунмандии равандҳои иқтисодиро ошкор созанд. Ин барои пешгӯии рушди бозор, арзёбии хавфҳо ва банақшагирии стратегӣ аҳамияти калон дорад.

Моделсозӣ ва оптимизатсияи масъалаҳои иқтисодӣ

Барномаҳои компютерӣ дар ҳалли масъалаҳои моделсозии иқтисодӣ нақши калидӣ доранд. Бо истифода аз моделҳои математикӣ ва алгоритмҳои оптимизатсионӣ метавон масъалаҳои тақсимои захираҳо, банақшагирии истеҳсолот, кам кардани хароҷот ва зиёд кардани фоида ҳал кард. Масалан, моделҳои барномарезии ҳаттӣ барои интихоби варианти беҳтарини истеҳсол ё сармоягузорӣ истифода мешаванд.

Истифодаи зеҳни сунъӣ дар барномаҳои иқтисодӣ

Дар солҳои охир зеҳни сунъӣ ва омӯзиши мошинӣ ба таҳияи барномаҳои иқтисодӣ ворид шуда истодаанд. Ин технологияҳо имкон медиҳанд, ки рафтори истеъмолкунандагон таҳлил карда шавад, талабот ба молу хизматрасонӣ пешгӯӣ гардад ва хавфҳои молиявӣ арзёбӣ шаванд. Барномаҳои зеҳни сунъӣ метавонанд дар қабули қарорҳои идоракунӣ ҳамчун воситаи ёрирасон хизмат намоянд.

Марҳилаҳои таҳияи барномаҳои компютерӣ иқтисодӣ

Таҳияи барномаҳои иқтисодӣ аз якҷанд марҳила иборат аст: таҳлили масъала, муайян кардани талабот, интихоби усул ва алгоритмҳо, тарҳрезии система, барномасозӣ, санҷиш ва ҷорӣ намудан. Дар ҳар як марҳила зарур аст, ки хусусиятҳои иқтисодии масъала ба инобат гирифта шаванд, то барнома ба талаботи воқеӣ ҷавобгӯ бошад.

Афзалиятҳо ва мушкилоти таҳияи барномаҳои иқтисодӣ

Аз афзалиятҳои асосӣ метавон баланд бардоштани самаранокӣ, кам шудани хароҷот, дақиқии ҳисобҳо ва суръати қабули қарорҳоро номбар кард. Бо вуҷуди ин, таҳияи чунин барномаҳо баъзе мушкилот низ дорад, аз ҷумла зарурати мутахассисони баландихтисос, хароҷоти ибтидоӣ ва масъалаҳои амнияти иттилоот.

Таҳияи барномаҳои компютерӣ барои ҳалли масъалаҳои иқтисодӣ яке аз омилҳои асосии рушди иқтисодӣ рақамӣ ба шумор меравад. Истифодаи оқилонаи чунин барномаҳо имкон медиҳад, ки равандҳои иқтисодӣ самаранок идора карда шаванд, қарорҳои асоснок қабул гарданд ва рақобатпазирии ташкилотҳо баланд бардошта шавад. Дар оянда, бо рушди зеҳни сунъӣ ва технологияҳои нав, нақши барномаҳои компютерӣ иқтисодӣ боз ҳам бештар мегардад.

Қарор қабул кард:

1. Ба раиси маҳфил супориш дода мешавад, ки дар оянда пешниҳодҳои устодон ва донишҷӯёнро ба инобат гирад;
2. Раиси маҳфили илмӣ вазифадор карда шавад, барои гузаронидани маҳфили оянда аъзоёни маҳфилро пешакӣ огоҳ намояд;
3. Ба раиси маҳфили илмӣ супориш дода мешавад, ки роҳбари баромадкунандаи навбатиро огоҳ намояд;
4. Ба роҳбарони донишҷӯёне, ки дар маҳфил баромад менамоянд, супориш дода мешавад, ки бо донишҷӯён як моҳ беш барои гузаронидани маҳфил омодагӣ бинанд.
5. Ба баромадкунанда ва роҳбари он супориш дода шавад, ки барномаи таҳиякардари дар маркази иттилоот ва патент ба қайд гиранд.

**Раиси МИД-и кафедра,
Ассистент**

Нусратуллозода Н.Н.

Котиб

Эгамов С.Х.